

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli d. 23 Jan. 1868, kl. 2 e. m.

*Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Riksdagen, angående
ungefärliga värdet af Statsverkets egendom; Gifven
Stockholms Slott den 20 December 1867.*

I underdånig skrifvelse den 6 sistlidne Maj anförde den då församlade Riksdagen, att den riksstat, som vid riksdagarne upprättas, och de bokslut, hvilka vederbörande embetsverk hafva att öfver statsförvaltningen framlägga, väl innefattade fullständiga öfversigter af Statsverkets inkomster och utgifter, samt således kunde anses tillfredsställande såsom ett kassabokslut, men att hvarken dessa handlingar eller andra offentliga redogörelser innefattade något kapitalkonto, som utvisade, å ena sidan, hvad Statsverket egde och, å den andra, hvad det vore skyldigt, jemte det öfverskott eller den brist, som i detta hänseende förefunnes; och ehuru, enligt Riksdagens åsigt, för den med förhållandena förtrogne icke kunde vara ens tvifvelaktigt, att Svenska Staten under sednare tider förökad sina kapitaltillgångar vida utöfver beloppet af den upplåning, som för jernvägsbyggnaders utförande egt rum, samt att Statens tillgångar, ständigt ökade genom utförda allmänna arbeten och för många olikartade ändamål anskaffad fast och lös egendom, äfven efter låg uppskattning, i värde mångfaldigt öfverstege beloppet af Statens skulder, förklarade Riksdagen sig anse det vara af stort allmänt intresse, att detta förhållande blefve offentligen ådagalagdt derigenom, att vid vissa, ej alltför skilda, perioder undersökning rörande ungefärliga värdet af Statens egendom verkställdes och en öfversigt deraf, innefattande en i vissa större grupperingar ordnad och efter ungefärlig

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 1 Saml. 1 Afd. 3 Häft.

värdeuppskattning till sifferbeloppen utförd uppteckning af Statens fasta och lösa egendom, hvart nionde år för Riksdagen framlades.

Riksdagen anhöll fördenskull, att Kongl. Maj:t täcktes låta genom samtliga styrelser för Statsverkets olika förvaltningsgrenar infordra och till ett helt sammandraga alla erforderliga uppgifter, för att, efter dessas sammanföring till en enda gemensam öfversigt, meddela nästkommande Riksdag en tablå, som utvisade ungefärliga värdet af all Statsverkets fasta och lösa egendom, sådan den vid 1866 års utgång befanns.

Enär de skäl, som blifvit af Riksdagen anförda till stöd för denna framställning, syntes antyda, att den summariska öfversigten af Statsverkets ställning, afsedd att ådagalägga förhållandet mellan Statens tillgångar och skulder, icke behöfde bland de förra upptaga sådana lösören, som vore erforderliga till handhafvande af sjelfva statsbestyren och hvartill hörde de inom embetsverken befintliga böcker, möbler, skrifmaterialier m. m., utan endast, jemte den fasta egendomen, de för densammas bruk och vård erforderliga inventarier, hvilka tillhörde Kronan, samt i öfrigt tillgångar i kontanta medel, utestående fordringar eller annan lös egendom af beskaffenhet att, i händelse af behof, lämpligen kunna i penningar förvandlas, allt beräknadt till det värde, hvartill det var bokfördt eller kunde antagas hafva uppgått vid 1866 års utgång; fann Kongl. Maj:t, vid föredragning den 13 sistlidne Juni af Riksdagens berörda framställning, skäligt att, i öfverensstämmelse med hvad Riksdagen jemväl antydt, i nåder anbefalla styrelserna för statsförvaltningens särskilda grenar att, en hvar inom kretsen af sin förvaltningsverksamhet och på grund af de hos embetsverket tillgängliga handlingar, låta uppräta och till Kongl. Maj:t ingifna summariska förteckningar öfver Statsverkets dithörande egendom af ofvanberörda slag, nemligen:

1:o fastigheter, med angifven fördelning efter olika läge och natur, allt med utsatt ungefärligt värde för hvarje fastighet på grund af taxering, arrendebelopp eller andra kända förhållanden, dervid inbegripet värdet af de för fastighetens bruk och vård afsedda, Staten tillhörande inventarier;

2:o kontanta medel och utestående fordringar, sammanlagda för hvarje kassa endast i en summa;

3:o annan möjligen befintlig lös egendom af beskaffenhet att, i händelse af behof, lämpligen kunna i penningar förvandlas, med ungefärliga värden derå.

Af de uppgifter, som till följd af denna nådiga befallning inkommit, har Kongl. Maj:t låtit, med utelemnande af öretal, uppgöra ett sammandrag och en öfversigt, enligt hvilken Statsverkets egendom vid slutet af år 1866 uppgick till följande ungefärliga värden:

	Riksdaler Riksmynt.
1:o Fastigheter:	
Kongl. Slott med tillhörande byggnader och parker samt kungsgårdar och kungsladugårdar	20,110,921
Boställen,	
lemnade till indelningshafvare eller utarrenderade för deras räkning	27,545,365.
utarrenderade för Statsverkets eller särskilda fonders räkning	23,544,695.
Andra hemman och lägenheter (som icke äro åt åboer under stadgad besittningsrätt upplåtna), deribland äfven skogar och fisken	16,928,924.
Jernvägar med hvad dertill hörer	87,366,281.
Hus och tomter i städer	34,801,876.
Fastigheter, belägna utom riket	526,520.
2:o Kontanta medel och utestående fordringar, till största delen afsedda att lemna tillgång för vissa bestämda ändamål .	20,622,553.
3:o Annan lös egendom af ofvannämnda art	13,594,658.
	Summa 245,041,793.

Härvid bör märkas, att värdet af rikets fästningar icke kunnat till något belopp i penningar beräknas, samt att för den till landt- och sjöförsvaret hörande krigsmateriel af skjutvapen, ammunition och fartyg m. m., äfvensom för annan lös egendom af beskaffenhet att hafva sitt väsendtliga värde, vare sig med afseende på den myndighets åligganden, hvilken har sådan egendom under sin vård, eller ock med hänsyn till föremålets vikt såsom medel för själsodling och vetenskaplig forskning (t. ex. offentliga, behörigen ordnade samlingar af böcker eller natur- och konstalster), värdebelopp dels icke äro uppgifna och dels, om så skett, likväl upptagits endast inom linien i det uppgjorda sammandraget; till följd hvaraf dylika föremål ej heller ingå i ofvanstående tablå och dess slutsumma. Men ehuru, på nu anförda grunder, en del af Statsverkets kända tillhörigheter blifvit från beräkningen utesluten, må, beträffande det återstående af så väl fast som lös egendom, det förhållande icke förbises, att en ganska betydlig del af de värdebelopp, hvilka finnas här ofvan sammanförda och stödja sig på inköpspris, byggnads- eller anskaffningskostnad, brandförsäkring, taxering af bevillnings-komité eller särskild för tillfället gjord uppskattning, ingalunda vore att påräkna, i händelse en eller annan af Statens ifrågavarande tillhörigheter skulle, såsom för det allmänna umgängligt, föryttras.

Om emellertid den nu lemnade utredning, uppfattad med sådant förbehåll, sammanställs med de uppgifter, som torde komma Riksdagen tillhanda från Riksbanken och Riksgälds-kontoret, beträffande den under dessa verks förvaltning ställda egendom och rikets skuldbelopp, lära de materialier, som deruti innefattas, göra hufvudsakligen tillfyllest för anställande af den i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 6 Maj 1867 afsedda jemförelse mellan rikets kapitaltillgångar och dess skulder.

De infortrade uppgifterna i ämnet, jemte deröfver upprättade sammandrag och öfversigt, skola tillhandahållas det Utskott, till hvars behandling ärendet kan varda af Riksdagen hänskjutet; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. År och dag som ofvan.

CARL.

Gust. af Ugglas.

Utdrag af Protokollet öfver Finans-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 20 December 1867.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Grefve *Manderström*, samt
Statsråden: Herr Grefve *von Platen*,
Friherre af Ugglas,
Lagerstråle,
Bredberg,
Thulstrup,
Carlson,
von Ehrenheim och
Abelin.

Sedan protokollet öfver Finans-ärenden för den 13 innevarande månad blifvit till justering uppläst, föredrog Departements-chefen, Statsrådet Friherre af Ugglas:

De uppgifter, som för upprättande af en tablå öfver ungefärliga värdet af Statsverkets fasta och lösa egendom, vid slutet af år 1866, blifvit, i följd af Riksdagens begäran i underdånig skrifvelse den 6 sistlidne Maj och Kongl. Maj:ts nådiga befallning den 13 påföljde Juni, afgifna af nedannämnde myndigheter, nemligen:

Efter företeende af det sammandrag, som öfver dessa uppgifter blifvit inom Finans-departementet uppgjort, samt en derpå grundad öfversigt, hemstälde Departements-chefen, att Skrifvelse i ämnet, af den lydelse bilagan till detta protokoll utvisar, måtte till nästkommande Riksdag i nåder aflåtas.

Uti hvad föredragande Departements-chefen yttrat och hemställt instämde Stats-Rådets öfrige ledamöter.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder gilla och bifalla hvad Stats Rådet i förestående mål i underdånighet yttrat och hemställt.

Ex protocollo
Mildhog Lundgren.
